

**Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission**

LEAVING CERTIFICATE EXAMINATION, 2011

ROMANIAN

HIGHER LEVEL

**Friday, 17 June
Morning, 9.30 a.m. – 12.30 p.m.**

LIMBA ROMÂNĂ

Toate răspunsurile vor fi scrise în limba română

Maximum 100 de puncte

DE CE VORBIM ÎN ENGLEZĂ?

de Vlad Ursulean, România liberă, 10 ianuarie 2011

Cercetători și lingviști explică pentru România Liberă cum au ajuns tinerii români să vorbească în engleză și ce efect are importul masiv de cultură americană asupra generației de acum.

1. În liceu, vorbeam cu colegii mei mai mult în engleză. Ascultam muzica rock, vedeam filme americane, după mergeam la McDonald's sau în skatepark și ne simțeam ca o elită intelectuală. La un moment dat, am întrebato prietenă: "Why do we speak English?". Ea mi-a răspuns: "Because we can express ourselves better". Atunci mi s-a părut un răspuns bun- ne exprimăm mai bine așa, suntem diferiți.

Acum, engleza răbufnește din toate cotloanele internetului, se aude la televizor și a coborât pe stradă, pe firme și reclame. S-a insinuat în mai toate discuțiile dintre tineri, de la vreun cuvânt în engleză fără echivalent românesc până la discuții întregi rupte din comedii americane.

Am început să pun la îndoială vorbele prietenei. Trebuie să fie mai mult de atât. Se spune că în limbă se ascunde spiritul unui popor. Asta înseamnă că devenim un fel de franciză de fast-food? Am hotărât să aflu de ce vorbim engleza și ce face ea din noi.

"Prietenii mei erau de-a dreptul exasperați"

2. Încep de la cel mai apropiat focar de englezisme: calculatorul meu, cu sistemul de operare în engleză. Cu el intru pe site-ul de socializare Facebook, pe care îl folosesc tot în engleză, deși are o versiune tradusă complet în română. Prietenii virtuali, aproape toți români, mă asaltează cu melodii englezești, articole din reviste americane și vorbe de duh cu care își descriu viața. În engleză, bineînțeles. Încep să-i iscodesc: de ce folosiți limba asta, oameni buni? Olivia a lucrat în PR (public relations/relații publice) și vorbește cu prietenii în engleză. "Sufăr de o ușoară deformare dată de programul intensiv de engleză în cadrul căruia am studiat timp de 12 ani, unde vorbeam aproape numai în engleză. Și cei din cercul meu aveau același obicei. Mi se pare că sună mai bine dacă îmi ilustrez fraza cu câte o replică din vreun film sau un vers dintr-o piesă, care, străine fiind, nu au cum să sune mai bine în română și pace."

"Nu cred că vocea mea ar suna mai bine în limba română"

3. Dacă fredonezi versurile unei melodii la modă, te trezești vorbind în engleză. O bună parte din formațiile românești cântă în engleză așa că am întrebato câteva trupe de ce fac asta. "Urma" e o trupă de rock alternativ care cântă din 2003 în engleză. "Ne-am dorit să putem expune muzica Urma și în afara plaiurilor natale, fără subtitrare sau traducători specializați", spune vocalul formației, Mani Gurău. "Sună mai bine! Versurile le scriu mai ușor. În plus, nu cred că vocea mea ar suna mai bine în limba română", îmi spune Marius Moise de la "The MOOoD". "În zilele noastre, cunoașterea limbii engleze nu mai reprezintă apanajul mediului academic, ci un lucru obligatoriu pentru orice persoană care dorește să înțeleagă "pe ce lume trăiește", crede Maca, de la trupa "Butterflies in My Stomach".

"Toată lumea crede că, dacă ai scris un SMS în trei cuvinte, ai spus totul"

4. Mie nu mi-e clar pe ce lume trăiesc, dar vreau să aflu, așa că apelez la mediul academic. Pentru început, caut un apărător al limbii române. Merg la Facultatea de Litere, care-și are sediul în Palatul Universității, o clădire neoclastică veche de 150 de ani. Decanul facultății, Liviu Papadima, e îmbrăcat într-un pulovăr și stă la o măsuță din colțul unui birou spațios. Ascultă povestea mea din liceu, se gândește puțin, apoi îmi spune ce s-a întâmplat în secolul XIX, în vremea în care se construia clădirea în care ne aflăm.

Atunci a avut loc re-romanizarea limbii române, adică s-au făcut importuri masive din limba franceză. "Asta a învigorat limba", spune Papadima. "Dacă nu ar fi existat acest import, cu tot ridicolul lui-cu Chirita, cu furculisioane-, am fi vorbit o limbă ca în Republica Moldova." Aflu cu surprindere că Vasile Alecsandri a început

prin a scrie poezii în franceză. La fel și Odobescu-cu toții au fost educați în franceză și au făcut eforturi conștiente să treacă pe română. Problema nu e că lumea vorbește în engleză, spune Papadima, ci că vorbește tot mai neglijent. “Toată lumea crede că, dacă ai scris un SMS în trei cuvinte, ai spus totul.”

“Astea sunt fandoseli!”

5. Plec confuz de la Litere și mă îndrept spre Institutul de Lingvistică “Iorgu Iordan”. O găsesc pe Ioana Vintila-Radulescu, cercetător la Institut. “Tinerii nu vorbesc englezește”, îmi spune ea, “ci un fel de argou presărat cu cuvinte care nu mai sunt predominant țigănești, ci englezești. Au ajuns la asta pentru că engleza e principala limbă de comunicare pe internet, principala sursă a muzicii pe care o ascultă și a serialelor pe care le urmăresc la TV. E mai simplu să reproducă termenii pe care îi aud decât să le caute echivalentul românesc. Pe cei care țin la puritatea limbii române îi îndurerează, dar ar trebui să aibă înțelepciunea să înțeleagă că e vorba de niște teribilisme ale unei vârste, care se vor dovedi trecătoare”.

Mai tranșant e Alfred Bulai, profesor la Catedra de sociologie de la Școala Natională de Studii Politice și Administrative. “Astea sunt fandoseli, încercări de a atrage atenția, de a ieși în evidență. Fenomenul e valabil la adolescenți, după care se mai pierde această încercare de a epata”.

După tot periplul ăsta academic, merg la locul pierzaniei consumeriste: mall-ul. Văd un **blockbuster** la **multiplex**, apoi mă așez în **food court** și mănânc de la un **fast-food**, în timp ce ochii îmi fug pe **posterele** care proclamă magia **shoppingului**. Situația îmi pare clară ca punga cu cartofi prăjiți din fața mea: America e principala putere economică și culturală. E fântâna din care scoatem găleți de globalizare și ne adăpăm pofticioși.

Papapievici:”Periferia este introdusă în mainstream”

6. Există o instituție care se ocupă cu exportul de cultură românească: Institutul Cultural Român. Merg la vila cochetă din cartierul Kiseleff în care-și are sediul Președintele Horia Roman Patapievici. Vreau să aflu ce cultură exportă România după ce e îndopată cu America. “Exportăm rezultatul acestei asimilări”, spune președintele ICR, “rezultatul acestei grefe pe un mediu cultural românesc.”

Papapievici stă la birou fără papion și ochelari, înconjurat de cărți. Îi spun nelămurirea mea din liceu. “E un fel de slang”, îmi răspunde, “un dialect de identificare în interiorul unei comunități restrânse. Pentru că tinerii de astăzi sunt foarte vizibili (în secolul 19 nu erau vizibili, oamenii maturi erau vizibili), pentru că toate televiziunile se dau în vânt în a arăta că sunt în pas cu ce clocotește în subterana societății, vedem la televizor asta. Există un mecanism în societățile postmoderne prin care periferia este introdusă în mainstream.”

Limba e flexibilă dar conservatoare

7. Scenariul cu engleza nu e nou. S-a întâmplat de multe ori, de-a lungul secolelor, cu mai multe limbi. “Limba română este o limbă care importă ușor, este o limbă foarte flexibilă, care corespunde cu o mare deschidere culturală”, spune Papapievici.

Adică românii adoptă rapid expresii din limba la modă, dar o abandonează la fel de repede imediat ce alta îi ia locul. “Deși fondul lexical se înnoiește, limba română se păstrează remarcabil de uniform răspândită și rămâne în datele ei fundamentale, cu structura latină și un lexic covârșitor latin. Prin urmare, nu am nici un fel de emoție legată de stricarea limbii-pentru că există, dacă judecăm din perspectiva istoriei, un foarte bun conservatorism al limbii române care știe ea ce să păstreze.” Adică un fel de “apa trece, pietrele rămân”. Pietrele suntem noi.

“Dacă îmi vine să plâng, dar nu vreau, atunci le zic în engleză”

8. Ada e o altă colegă de liceu, care a ajuns acum în Anglia, la Cambridge. “Îmi e uneori mai ușor să zic în engleză lucruri foarte emoționale, pentru că sună un pic mai detașat. Dacă îmi vine să plâng, dar nu vreau, atunci le zic în engleză.”

Olivia e încă în România, dar la fel de pătrunsă de limba engleză. “De multe ori am folosit vorbitul în engleză ca un mecanism de apărare. Mi-e mai ușor să mint în engleză. Declarațiile pompoase sunt mai ușor de făcut într-o limbă care nu e a ta, deci nu sună chiar așa real. Am spus de mii de ori “I love you” din primele săptămâni și doar de zeci de ori “te iubesc”, iar asta, după ceva vreme. Rostite în limba ta, lucrurile sună mult mai grav. Șoptite sau urlate în engleză, te duc puțin în film, în muzică, undeva unde ai vrea să fii, dar nu ești încă, dar te poți prosti puțin...”

Așa am descoperit răspunsul la întrebarea pe care i-am pus-o colegei din liceu. Why do we speak English? Pentru că ne e teamă să vorbim românește.

ÎNTREBĂRI

PARTEA I

(30/100)

Răspundeți la întrebările următoare:

1. Explicați pe scurt cuvintele care urmează prin sinonime sau perifraze ținând cont de context. (5 x 1 punct)
 - a) elita intelectuală (p.1)
 - b) s-a insinuat (p.1)
 - c) iscodesc (p.2)
 - d) mediul academic (p.4)
 - e) a învigorat limba (p.4)
2. Indicați care sunt principalele surse de limbă engleză despre care se discută în text. (5 puncte)
3. Referindu-vă la text, care este motivul general invocat de tinerii români pentru a justifica folosirea limbii engleze în comunicarea dintre ei? (5 puncte)
4. Luând în considerare textul și bazându-vă pe observațiile personale, în ce fel sunt “mai vizibili tinerii de astăzi” față de generațiile trecute? (p.6) (5 puncte)
5. Referindu-vă la ultimul paragraf (p.8), explicați cu propriile cuvinte de ce credeți că autorul textului a ajuns la concluzia că tinerii vorbesc englezește pentru că “le e teamă să vorbească românește”. (5 puncte)
6. După părerea mai multor apărători ai limbii române, zicala “Apa trece dar pietrele rămân” se poate aplica la fenomenul lingvistic descris în text. De ce este limba română comparată cu pietrele care rămân? (p.7) (5 puncte)

PARTEA II

(30/100)

Referindu-vă la text (p.5) și folosind aprox. 100 de cuvinte, răspundeți la remarcă Profesorului Alfred Bulai “Astea sunt fandoseli, încercări de a atrage atenția, de a ieși în evidență. Fenomenul e valabil la adolescenți, după care se mai pierde această încercare de a epata”.

PARTEA III

(40/100)

Scrieți un comentariu de aproximativ 300 de cuvinte pe una din temele următoare:

1. În zilele noastre putem comunica sentimente și idei complexe folosindu-ne de imagini și expresii simplificate.

SAU

2. ”Majoritatea oamenilor sunt fericiți în măsura în care vor cu adevărat să fie fericiți”-Abraham Lincoln- (al 16-lea președinte al SUA: 1809-1865).